

ANYXXII.Núm. 186-DESEMBRE 200-PREU 300PTA.1,80€

la faRga

revista de Sall

Activitats del mes

TEARE DE SALT

DIVENDRES 7

Pascal Comelade & Bel Canto Orquestra
«Psicotic Music Hall»

CASA DE CULTURA LES BERNARDES

DIJOUS 13

Chambelau «quartet de clarinets»

Entrada lliure

DILLUNS 3, 10, 17

de 2/4 de 8 a 10 vespre

Curs «cuina de Nadal»

DIJOUS 29 NOV. I 13 DES.

de 7 a 9 vespre

curs «l'art de fer paquets»

POLISPORTIU

DISSABTE 15, DIUMENGE 16

Fira Saltineu, IX fira mercat d'ocasió

horri: Dissabte de 10h a 14h i de 16h a 20h

divendres 14 recollida de material d'ocasió entre les

20h. i 22h. Diumenge recollida i liquidació de mate-

rial de 20h. a 22h.

NOU ESPIRAL

DISSABTE 15, DIUMENGE 16

Curs intensiu de dansa-teatre a càrrec de Mercedes Boronat

BIBLIOTECA MASSAGRAN

DIJOUS 20

El racó dels contes

BIBLIOTECA JAUME MINISTRAL

DIVENDRES 14

El racó dels contes

DIVENDRES 21

Descobrim la música

FE D'ERRADES

Les fotografies de la plana 8 de la revista La Farga de

Novembre són fetes per Martí Artalejo i no per Martín com es

va publicar per un error de picatge.

GARATGE INTERNACIONAL

ROBERT VIDAL, SA.

CONCESSIONARI

Alfa Romeo **FIAT** LANCIA

I A LA TERRA, PAU...?

Un dels grups de rock català, que darrerament ha anunciat la seva dissolució, té una cançó que entre altres coses diu: «Mentre dem més importància al color de la pell que als ulls de les persones, hi haurà guerra». Aquest primer Nadal del tercer mil·lenni se'ns presenta sota l'amenaça de la por, la inseguretat i la guerra. En algunes parts del món no els hi arribarà l'anunci conegut i desitjat de «i a la terra pau als homes de bona voluntat...». La humanitat que estrena nou segle estrena també nou conflicte d'abast mundial, que com tot és el resultat de nombroses injustícies i desigualtats, d'odis, de fonamentalismes d'un signe i d'un altre, fruit de donar més importància al color de la pell que als ulls de les persones, com canten els rockers. La nostra civilització, en altres temps anomenada cínicament «cristiana», l'hem construït sobre els pilars de petites llibertats basades en l'exclusió i l'opressió dels altres. Una mostra només: hi ha 356 persones que gaudeixen d'una riquesa que excedeix la renda anual del 40% de la humanitat. Mentre parlem amb entusiasme de la globalització, del comerç electrònic i de revolució de les telecomunicacions, el 60% de les persones del món no ha fet mai una sola trucada telefònica i una tercera part de la humanitat no té electricitat. No és això el que fa sorgir malestar en diferents parts del planeta, que crea odis i tensions, bogeria i fanatisme? L'escriptor uruguaià Eduardo Galeano ho expressava així, després de l'atemptat de l'onze de setembre als EUA: «S'assemblen molt entre si: el terrorisme artesà i el d'alt nivell tecnològic, el dels fonamentalistes religiosos i el dels fonamentalistes del mercat, el dels desesperats i el dels poderosos, el dels bojos que van pel món i el dels professionals d'uniforme. Tots comparteixen el menyspreu per la vida humana...». Des de sempre que vivim en el context de la llei del més fort. «Si vols la pau, prepara la guerra», proclama el pervers adagi romà. Els experts diuen que hi haurà un abans i un després de l'11 de setembre del 2001. De l'abans en podem aprendre moltes coses, treure'n moltes conclusions, del després hauríem d'aprendre a construir, més que no pas a destruir. Destruir és fàcil, construir demana canviar el cor i la ment. Per construir en positiu caldrà que passem de la cultura del domini a la del diàleg, de la cultura de la imposició a la de relacions fraternals, d'una cultura de la guerra a una de la pau i la no-violència, començant ja, com diu Martí i Pol, «en el nostre petitíssim terreny on proclamem més vida». L'esperit del primer Nadal és el dels homes i dones que creuen en la fraternitat universal. Aquell naixement a la perifèria, allunyat del poder, ens convida a mirar-nos els ulls per ser capaços de descobrir en l'altre, en l'estrany, en el diferent, algú amb qui ens hi puguem reconèixer.

- Editorial **3**
- Història **4**
- Entrevista **6**
- Ensenyament **8**
- Cultura **12**
- Gent gran **14**
- Natura **15**
- Esports **16**
- Actualitat **18**
- Opinio **19**
- Cartes **20**
- Gastronomia **21**
- Inf. municipal **22**
- Poti-poti **23**

La Farga no se solidaritza necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats. La Farga autoritza la reproducció dels articles sempre i quan se n'indiqui la procedència

PREMI TRES DE MARÇ DE 1989

ANY XXII-NÚM 186
DESEMBRE 2001
 EDITA: Casal de Jubilats de Salt
 Passeig Verdaguera, 1-Tels. 972230498,
 972238578
 nou email: cardeza@grn.es
 CONSELL DE REDACCIÓ: Joan
 Boada, Agapit Alonso, Ramón
 Torramadé, Andreu Bover, Salvador
 Sunyer, Jaume
 Garcia, Anna Bonal i
 Carme Torrent
 COL.LABORACIONS: Alfons
 Moré, Josep Artigal, Elisenda
 Montserrat, Josep Boó,

Ferràn Marquez, Carme
 Bover, Lluís Mateu
 CORRECCIÓ I ESTIL: Toni Rusalleda
 FOTO PORTADA: cedida
 per CE-DRE
 DISTRIBUCIÓ: Pitu Geli i Josep
 Palmarola
 ADMINISTRACIÓ: Joan Boada
 IMPRESSIÓ: Impremta Pagès
 DIPÒSIT LEGAL: GI-365-79
 SUBSCRIPCIÓ ANUAL: 1800PTA

Els arbres testimonis muts

Si salvem els arbres podem tenir garantia de reconèixer ara i en el futur els enclavaments dels llocs antics. Quan arriba la primavera es produeix una altra vegada el miracle. Fins quan? Quan els lledoners de Sant Dionís no hi siguin qui ens indicarà per on passava el camí ral d'Amer quan passava per Salt?

Fa uns dies el C.F. Salt em va demanar una col·laboració per l'acte d'homenatge als antics jugadors de l'equip de l'any 1939-49. El president del club volia que aportés dades que fessin referència al futbol a Salt amb anterioritat al 1935, any de la fundació de l'entitat. El tema em va fer gràcia, si bé vaig haver de recórrer a saltencs de més edat que jo. No va resultar gens difícil poder connectar amb veïns, que de coses de futbol en sabien un niu i que tenien moltes ganes d'explicar-les. He de dir que d'aquestes trobades en guardo un bon record. Vàrem passar revisió a diferents entitats, totes amb les seves aventures i desventures i ho vam fer des dels seus inicis fins a la Guerra Civil. Naturalment vam parlar amb bon record de tots els jugadors de futbol en la seva trajectòria esportiva i familiar; des dels directius que surten a la foto i que vénen ressenyats a les cròniques, com d'altres que no han sortit en cap lloc i hi han aportat com els que més. Després d'aquests repàs a les persones, vaig treure a la reunió un tema per a mi cabdal i que d'antuvi ja sabia que seria difícil de lligar caps. La meua pregunta era senzilla: I tot aquesta gent a quins camps jugaven? Arribats a aquest punt la controvèrsia era segura. Hi havia un acord unànime que el primer «camp» de futbol va ser al costat del Marrocs. Però a on? Vàrem deixar-lo ubicat entre l'Hospital Psiquiàtric i el Mas Sitjar. I els límits? Així tots estàvem d'acord que els límits del camp, al sector sud, era la riera Marrocs. Un altre espai va ser el camp de Can Pixera, i si bé aquest tots sabien allà on era, ara esborrats tots els seus límits, no sabien donar-

Els plàtans de la plaça del mercat senyalen els límits de l'antic camp de fútbol. Fotos: A.Moré

me ben bé raons de les seves dimensions. I és que ja no hi ha la paret de Can Mut, ja no hi ha l'era de Can Lleter i, per descomptat, els plàtans de la carretera fa anys van ser executats. Em parlaven de dos camps més, el de «La Devesa del Secretari» (Devesa d'en Camps (El Marquès), molt a prop del pas d'en Prat, i el «Camp» de Can Genura en aquest indret. A aquests dos camps, es fa molt difícil definir la seva

ubicació exacta, ja que els límits han desaparegut, especialment perquè depenien força de les freqüents avingudes del riu Ter. I retornant al nucli urbà, trobarem tres camps que han existit i que avui, gràcies a testimonis muts (els arbres existents) podem localitzar-los en el seu antic lloc. Així podem tenir garantia, si salvem els arbres, de poder-los reconèixer el seu lloc d'emplaçament, ara i en el futur. Em refereixo al camp de Cals Hermanus

(avui l'Ajuntament i plaça Lluís Companys), que per la part nord venia delimitat per uns plàtans que avui gaudeixen de bona salut. L'altre camp és el de l'Apeadero (antic baixador), d'història recent, avui plaça del Mercat cobert, on hi ha tres plàtans exhuberants que ens recorden l'existència de l'antic camp de futbol. Per últim hi ha el camp de la Coma Cros, convertit primer en pati de la guarderia, i després passa a ser camp de futbol i posteriorment s'hi instal·la l'actual escola del Veïnat «Gertrudis Moret». Aquí els límits del terreny de joc del camp vénen emmarcats precisament per magnífics plàtans que faran difícil esborrar els límits de l'antic terreny de joc. Com podem veure, els arbres, tot i essent muts, són magnífics punts de referència, fites insubstituïbles moltes vegades per ubicar fets i esdeveniments que han passat en un lloc. Per això quan veig a la prima-

vera que els nostres lledoners treuen brots i fulles sempre penso que un any més s'ha produït el miracle. Fins quan? Quan els lledoners de Sant Dionís no hi siguin, què ens indicara on era el Camí Ral d'Amer quan

passava per Salt. L'any 1983, després d'haver-se constituït el primer ajuntament democràtic, després de la segregació de Girona, l'alcalde Sunyer juntament amb els regidors plantaren una Figuera i uns xiprers, símbol de pau i acollida, que tots volíem que fos un emblema de la institució que acabàvem d'assolir. Jo no sé si les cròniques d'aquell dia en fan referència, però sí que desitjaria que futures generacions respectessin aquest indret, ja que l'olivera i els xiprers són testimonis muts d'un cant a la natura en agraïment de la personalitat recuperada de Salt. Com poden veure, he anat al revés del que avui és habitual. A la nostra societat els homes comencen parlant de temes diferents i gairebé sempre acaben parlant de futbol. Per un dia m'he permès trencar l'esquema: he començat parlant de futbol i he acabat parlant de natura. I és que els arbres s'ho mereixen!

Alfons Moré i Paretas

Frigorífics del Ter, s.a.

Escorxador general frigorífic

i sala d'especejament núm. 10.4125/cat-10.03930/ge

c/ Major, 419 - Tel. 972 23 31 11 - Fax 972 24 45 18 - 17190 SALT

Télex 56204 FTER-E - Apartat Correus, 239 - 17080 GIRONA

Carles Mont

Un minusvàlid ho tèn fàcil per entrar al seu cercle de venedors de l'ONCE?

No creguis, si reuneixes els requisits exigits i hi ha plaça vacant, de seguida. Has de presentar una sol·licitud i passar unes revisions; s'hi pot entrar per dues vessants, com a soci si tens una visió qualificada com a cec, que hi entres directament, i una altra com a treballador si tens el grau necessari de minusvalia. Et fan uns exàmens mèdics sobre la proposta que fas, que en tot cas has de pagar import a l'avançada i si ets considerat apte per entrar a l'organització, t'és retornat l'import, si no t'entreguen l'estudi de l'examen mèdic. Després cal esperar a la llista d'espera que es resol per una baixa o per l'augment d'habitants d'una població.

Quan vares començar a vendre cupons?

Ja fa 19 anys; vaig començar a Sant Feliu de Guíxols on em desplaçava cada dia amb el meu

En Carles del Mercat, tal com és conegut per la gent que freqüenta el mercat, sobretot dones, avui ens explica part de la seva vida; té un caracter tan optimista i agradable que se n'ha de sortir de tot, ningú diria, si no el veiessis, que les paraules surten d'un home que va en cadira de rodes, es fa amb tothom i tothom es fa amb ell. No sempre ha fet de venedor de cupons, primer havia treballat en una empresa d'automòbils i quan va quedar a l'atur es va començar a moure en l'ambient dels minusvàlids fins que va entrar a l'organització de l'ONCE. En la qual ha passat molta part de la seva vida i en la qual, a més de vendre'n els cupons, hi està molt involucrat en tot el que es refereix a la seva estructura. Cal dir que en Carles és un home animat i animós, ningú s'imaginaria -si no el veus, només sentint-lo-, el seu estat físic; aquesta minusvalia que li ve de petit l'ha assumida amb tota naturalitat; l'experiència li diu -i recomana- que amb voluntat i alguna ajuda, no hi han obstacles que no es puguin superar.

cotxe i on vaig estar-hi 5 mesos, fins que se'm va oferir una plaça al mercat de Salt, que va ser el primer lloc de vendre números dels cecs. Primer hi varen haver dos altres venedors que no els sortien els comptes i se'm va oferir la plaça, la veritat era que no em guanyava gaire la vida, però m'estalviava el viatge a Sant Feliu; poc a poc es va anar arreglant el sou, encara que havia de sortir al carrer per a fer el mínim, pensa que en aquell temps, a Salt, no hi havia cap més venedor.

Així doncs, ja t'has estabilitzat

No pensis, hi han el seus alts i baixos, fa un temps que el mercat no va massa bé, s'ha notat molt la baixa de clientela al mercat des que les grans superfícies s'han instal·lat a Girona i a Salt. El Mercat de Salt no va bé, hi ha

moltes parades tancades i més el dilluns, que no hi ha peix fresc. Si l'Ajuntament no hi dóna un cop de mà, malament ho veig. Les parades del mercat són botigues familiars que a l'hora de comprar el gènere no poden competir amb les grans superfícies; la petita botiga no hi té res a fer. I és clar, el comprador compara preus.

I doncs...

Mira, ara mateix, a les tardes ja vaig a vendre números al Consum per equilibrar la venda i veig a venir que hauré de fer el canvi, anar el matí al Consum; haig de mirar d'estar al lloc on hi va més gent.

Com ho tens això dels desplaçaments?

Per traslladar-me ho faig amb un cotxe que tinc adaptat, també dispo de una cadira elèctrica que

Comerç
TURRÓ, S.A.

VENDA I LOGUER DE MAQUINÀRIA I UTILITAT GEPERAL A CONSTRUCCIÓ

Passeig dels Països Catalans, 56 - 17190 SALT
Tel. 972 23 37 31 - Fax 972 24 11 81

ESPECIALITAT EN GELATS

Abat Oliva, 10 - Tel. 972 23 06 79
Major, 57 - Tel. 972 23 00 61
17190 SALT

Fitxa tècnica Nom Carles Mont i Pujades; edat, 54 anys; estat civil, solter; feina, venedor de cupons de l'ONCE, minusvàlid des de petit.

faig servir quan fa bon temps, sort que de mica en mica s'estan adaptant les voreres perquè els minusvàlids puguin desplaçar-se amb més comoditat. El mal és que les subvencions per adquirir vehicles són molt minses i la Seguretat Social no ajuda gaire i no tothom pot disposar-ne. Mifas ha fet molts estudis per a facilitar-nos la mobilitat per la via pública i seria bo que els dissenyadors aprofitessin aquesta experiència i fóssim molts els que en poguéssim fer ús, no parem de demanar als ajuntaments que ens facilitin poder desplaçar-nos amb menys impediments.

I als edificis públics?

Aquesta és una altra història. Costa accedir-hi, de lleis ja n'hi han, però; els centres oficials són els més reticents a complir les normes. El transport públic li costa adaptar-s'hi; ja sé que també costa que els possibles usuaris en facin ús, són molts anys els que s'han quedat a casa i costarà acostumar-

s'hi, és com el peix que es mossega la cua, no es fan més accessos perquè sembla que no s'usen massa i no s'usen massa perquè ens falta el costum. Jo sempre demano als impossibilitats que surtin al carrer, que deixin d'estar tancats a casa, que la vida és molt bella i que cal viure-la.

Per exemple anar al teatre, al cinema, a la biblioteca,...

I practicar esports; jo havia jugat a bàsquet, però la pilota no m'agrada gaire, prefereixo la natació la qual practico sovint. Sóc aficionat al teatre i amb un grup fem algunes obres, ara n'estem assajant una en la qual faig de secretari d'ajuntament: he anat a cal Mut a veure les obres que el grup Estil fa per la festa major. El que em queda per veure és el nou teatre de can Panxut; penso anar-hi, no sé com estan els accessos. Al teatre municipal de Girona hi entrava per la porta de la tramoia i em deixaven aparcar el cotxe allí al costat; ara m'han dit que amb la

reforma hi haurà accessos per a minusvàlids. M'agrada la lectura i sobretot la història, també la música; tinc la il·lusion d'escriure i ara estic fent un curset d'informàtica que em facilitarà molt omplir pàgines

Tot és començar.

El graduat escolar me'l vaig treure a l'Escola d'Adults de Salt, va ser la primera escola d'adults que hi va haver, a Girona no n'hi havia i recordo molt bé en Sebas Parra, que és un bon mestre, ens motivava molt perquè estudiéssim. Segurament que això va ser una bona empenta per tot el seguit de la meva participació en fets culturals. Així que endavant Sí, i a més voldria fer una crida a tots aquells que per un accident o pel motiu que sigui, queden invàlids -que no hi ha dubte que els crea un trauma molt fort-, que no es desanimin, la vida és molt maca i hi ha solució per a tot.

Saltor

c/ Llarg, 10 - Tel. 972 23 83 71 - SALT

Passeig Josep M. Folch i Torres, 21 - 17190 SALT
Tel. i Fax 972 23 96 66 - Mòbil 629 73 83 18

Què fan els nostres fills/es quan son a escola?

Aprendre, direu, peròcom ho fan?

Els educadors conscients que s'aprèn allò que es viu, busquen recursos i activitats que afavoreixin l'adquisició de coneixements i sobretot de valors. Heus ací dos exemples: L'escola MARE DE DÉU DEL ROSER ha celebrat la seva festa sota el lema Unim-nos per la Pau. L'escola del VEiNAT ha celebrat la festa de la Castanyada treballant aspectes de la tardor, i han sortit de l'escola per estudiar el nostre entorn.

Escola Mare de Déu del Roser

A l'escola Mare de Déu del Roser hem escollit com a objectiu del curs treballar per la Pau. Els nens/nes d'educació infantil, la treballarem com a hàbit diari: no picar, no barallar-nos i potenciar el companyerisme. Hem fet activitats, totes elles pensades en aquest concepte. A la pregunta «què és la Pau», ens han fet somriure a l'gunes respostes, les quals citarem: La pau és no destruir...és no picar, és jugar...és

riure..., és un nom de nen..., és tenir nòvia...és estar tranquils... La veritat, crec que no van gens desencaminats. Acabada aquesta conversa, sento algú al darrera meu: plorant: m'han picat!!!... i és que als d'infantil la Pau se'ns escapa de les mans! Els alumnes de c.inicial hem treballat molt el diàleg, escoltar-nos els uns als altres. Hem fet pregàries, pluja d'idees, cançons ens hem dedicat bonics missatges escrits en una mà que simbolitza «germanor» i

Els missatges de pau són al pati de l'escola

estimació. També potenciar l'autoestima i el respecte. Els alumnes de c.mitjà, hem elaborat un mural on hi hem penjat regals amb petites dedicatòries, totes elles plenes de bones intencions i bons desitjos. Ens hem intercanviat missatges de Pau, portats per coloms missatgers. També hem assistit a una celebració o eucaristia i hem resat per la Pau del món. Els alumnes de c.superior, (és clar, com que som els grans!) hem treballat molt més. També les nostres activitats han estat

molt més elaborades, i els nostres missatges de Pau han estat més interioritzats. Així ho demostren els nostres escrits, els nostres dibuixos. Els nostres poemes, els nostres cal·ligrames... Davant de la reflexió de :que la Pau... sorgiren mil pensaments, transformats en bonics escrits. Vam fer una celebració religiosa el dia 19-10-01, desitjant-nos que la Pau sigui en tots/tes, nosaltres per sempre.I és que la Pau dels nostres infants és la més sincera qu hi ha, perquè està pensada amb el cor

missatges per la pau

L'eucaristia

missatges de pau

Poema

QUÈ ÉS LA PAU?

Què és la Pau?
Tristesa o alegria?
Pobresa o riquesa?
No ho sé segur,
Explicam'ho tu.

Al món hi ha pau o guerra
Veritat o mentida?
No ho sé segur,
Explicam-ho tú?

La Pau l'han destruït amb baralles
I batalles.
Algunes plenes d'odi,
Algunes plenes de Pau.;
Dos camins diferents enfrontats?
No ho sé segur,
Explica-m'ho tú.

ESTER PORCUNA

c/ Major de Salt, 268 - Tel. 972 24 33 04
17190 SALT

c/ Migdia, 1 - Tel. 972 20 04 29
17002 GIRONA

c/ Pare Coll, 11 - Tel. 972 23 24 97
17005 GIRONA

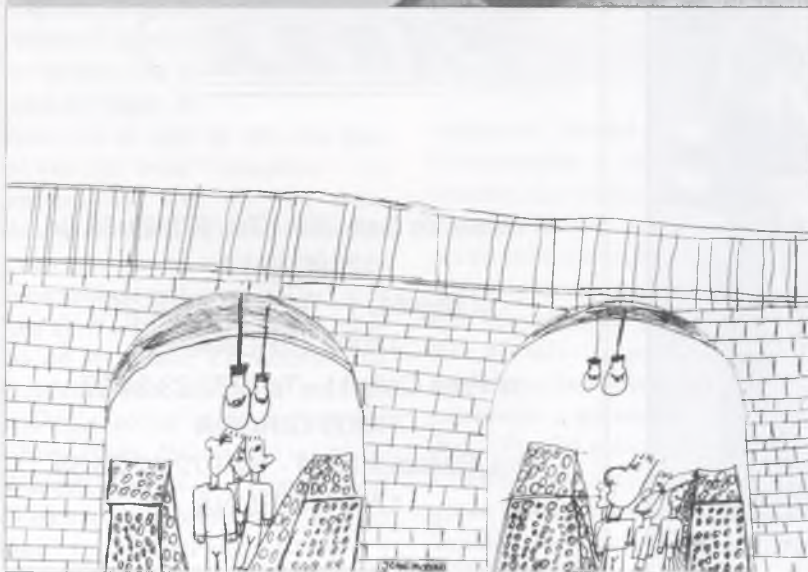
Ctra. Barcelona, 99 - Tel. 972 42 23 58
17001 GIRONA

Ceip el Veïnat

Aquest curs, aprofitant les Fires i festes de Girona, hem treballat «La llegenda de Sant Narcís». Els nens i nenes han pintat, retallat i punxat mosques, que han servit per decorar els vidres exteriors de l'escola. També s'han estudiat i observat diferents classes de bolets. Els nens i nenes de Pàrvuls i Cicle Inicial han moldejat bolets amb plastilina i han quedat exposats al passadís d'entrada de l'escola. Els nens i nenes de cicle Mitja han pintat bolets sobre superfícies grans, amb tècnica mixta de ceres i «guasch». Les nenes i nens de cicle superior han dibuixat bolets al natural. Als passadissos d'entrada a les aules hem posat arbres fets amb paper d'embalar (amb volum) i fulles de castanyer, de parra i de plataner bord; pintades, retallades i penjades pels nens i nenes. Com a cloenda, el dia 31 vam celebrar la festa de la castanyada al pati de l'escola. Allà vàrem menjar castanyes, tot ballant les cançons tradicionals.

La festa de la castanyada

**VISITEM
L E S
F I R E S D E
G I R O N A**

El dimecres 31 d'octubre, els nens i nenes d'Ed. Infantil de l'escola Veïnat vàrem anar a les FIRES de Girona. Ja de bon matí ens e s p e r a v a l'autocar i tots i totes vàrem pujar-hi molt contents cap a les Fires. Primer entràrem a la carpa de TITELLES, on en «guinyol», que sortia fent

d'esportista, es barallava amb el dimoni «banyeta», que era molt dolentot. Tots i totes picàvem de mans i cridàvem molt. Després vam pujar als «cavallets» de la Fira: motos, cotxes, camions de bombers, cavalls, i fins i tot les cadieres voladores. Tot girava i girava; era molt divertit. Cap al migdia, l'autocar ens va tornar a l'escola amb moltes ganes d'explicar les nostres aventures als pares i mares.

al a següent el Fòrum per a la

Una imatge de l'excursió a Osor.

EXCURSIÓ A OSOR

El divendres 26 d'octubre vam anar d'excursió a Olot. Vam veure dues mines on hi havia tres minerals. Els monitors ens van ensenyar un arbre fruiter molt gran que es deia figuera. Vam veure la família del castanyer. Vam descobrir una gorga. Els monitors es deien Raül, Martí i Ruth. Ens van fer una pregunta: sabeu per què el castanyer mil·lenari es diu així? Perquè té milions d'anys. Sergi Sánchez Salip (Cicle Inicial CEIP Veïnat)

EDUCACIÓ AMBIENTAL

Els alumnes del cicle superior del CEIP Veïnat hem anat a visitar l'AMBIBÚS. Es tracta d'un autobús acondicionat per tal de donar informació sobre temes de medi ambient, com respectar-lo i preservar-lo. En arribar, dues monitores ens donaren la benvinguda i tot seguit ens van mostrar un conjunt de contenidors, de diferents formes i colors, situats fora, a la plaça. Ens explicaren la manera de separar els components de les escombraries que produïm a casa, i a quin contenidor les havíem de dipositar (orgànic, paper i cartró, vidre, rebuig, etc.). Tot seguit passarem a l'interior del bus i allà ens van explicar el funcionament d'una planta de compostatge, què és el compostatge, com s'ha d'utilitzar, ... Finalment ens van regalar una bossa amb compostatge, pósters i tríptics informatius i un puzzle a cadascú.

EXCURSIÓ A BLANES

Un dia del mes de setembre, els nens i nenes de tercer i quart vam anar a Blanes. Vam visitar unes caves. Vam anar al soterrani a veure com reposava el vi. També vam visitar la fàbrica. Vam dinar al costat de la platja. Quan vam acabar de dinar vam jugar en un parc que hi havia al costat. Després vam anar al jardí botànic. Vam veure cactus de totes menes. Totes les plantes del jardí eren tropicals. Varem trobar moltes coses: una clova d'ou, una ametlla, pinyons... Després vam pujar a l'autobús i vam tornar a l'escola.

Christian Ariza i Kevin Bermúdez

Els dibuixos són d'en Joan i en David Moreno

Sobre el Fòrum per a la Integració i la Convivència

Clar i català

La erra muda final(II)

Les paraules sovint formen famílies. Els mots **caseta**, **casassa**, **casica**, **casal**, **casalot** són fills derivats del mot primitiu **casa**, són de la mateixa família.

Tornant al tema del mes passat, s'escriuen amb **r** muda final tots els mots derivats de la mateixa família en què apareix una **r** pronunciada.

Exemple: tenint en compte la **r** ben clara dels mots **carreRó**, **carreRet**, derivats de **carreR**, escriuré el primitiu amb **r** muda final. **Poruc** deriva de **por**. Doncs la **R** del derivat **poRuc** ja m'indica que el primitiu **poR** s'ha d'escriure amb **r** muda final.

carreR	poR
carreRó	poRuc
carreRet	espoRuguir

Encara ens queda un darrer comentari sobre la **r** muda.

Al darrer número de la Farga (185, novembre 2001) vàrem poder llegir tres articles, repartits en diferents seccions de la revista, sobre el Fòrum per a la Integració i la Convivència. Que un d'ells fos la mateixa editorial firmada pel Consell de Redacció, encara reforçava més la importància que la revista donava a l'esmentat Fòrum. Paral·lelament, els diaris d'àmbit Gironí han publicat algunes notícies que desinformaven d'una manera força sensacionalista del que realment ha estat el Fòrum. Per tot això, penso que és interessant fer-ne un petit resum de la petita història i de l'estat actual. Per Salt, petit municipi de poc més de sis quilòmetres quadrats i amb pràcticament vint-i-tres mil habitants, és important tot el que afecta als aspectes socials i de convivència dels seus ciutadans, i en el fons la seva riquesa, que és l'enorme diversitat cultural dels seus habitants, pot arribar ser, si les coses no es fan bé, el seu gran focus de conflictes.

El Fòrum per a la Integració i la Convivència va néixer per iniciativa de l'Ajuntament de Salt. El dissabte 22 de gener de 2000 s'organitzà una Jornada per a la Integració i la Convivència: una taula rodona amb diferents professionals del mateix municipi varen fer una anàlisi de la situació de la població de procedència extracomunitària des de les diferents perspectives i amb la participació d'una medidora cultural i el director tècnic del GRAMC, tot plegat conduït i moderat pel professor Xavier Besalú. Els nombrosos assistents s'agruparen en comissions per discutir i intentar concretar unes primeres propostes de treball.

Un mes després, el 23 de febrer, es va fer la primera assemblea per debatre les formes organitzatives que havien de conduir el Fòrum. El 14 d'abril s'organitza una xerrada sobre la Llei d'Estrangeria (la llei anterior) amb la Maria Rieradevall. El 29 de juny es fa un Plenari a les

Bernardes per aprovar les normes de funcionament intern. Passat l'estiu, el 14 de novembre, es fa la tercera assemblea que queda pràcticament anul·lada per donar pas a una xerrada de la Dolors Bramon sobre el tema dels drets i deures dels musulmans. S'entreguen unes primeres llistes de les persones que s'han apuntat a les diferents comissions de treball. El 13 de març de 2001, catorze mesos després de l'inici del Fòrum, es fa la primera reunió de la comissió que ha de coordinar-lo. L'endemà es fa la quarta assemblea. No serà fins passat l'estiu, el 26 de setembre, que es fa la segona reunió de coordinació. El 8 d'octubre es realitzà la darrera assemblea.

Del treball de les comissions s'ha de destacar el bon funcionament de la Comissió d'Ensenyament, en contraposició amb les d'Urbanisme i Treball, que pràcticament ni s'han constituït, i el treball intermitent de les de Sanitat, Serveis Socials, Lleure i Cultura. El 2 de juliol passat la Comissió d'Ensenyament va entregar una carta a l'ajuntament amb un llistat de les mancances, dificultats o problemes que afecten l'escolarització de la població immigrada i un llistat d'unes demandes concretes al mateix Ajuntament i a la Delegació d'Ensenyament. També la Comissió de Cultura va entregar dues cartes a l'Ajuntament (19 de febrer i 29 de juny de 2001) expressant el seu malestar i preocupació pel mal funcionament del Fòrum.

Per acabar de tenir una visió general de què ha estat el Fòrum podríem afegir-hi que des del primer moment es va veure la necessitat de comptar amb un estudi sobre la realitat social de Salt, com a condició prèvia a qualsevol acció seriosa. Passats aquests pràcticament dos anys, sabem que la UdG ha començat la primera fase de recollida de dades per a realitzar el «Projecte de recerca-acció per a la integració de les persones immigrades a la comar-

En la mort de Dolors Xargay, exmestra nacional de Salt.

ca del Gironès», projecte consensuat entre el Departament de Benestar Social, el Consell Comarcal del Gironès, l'Ajuntament de Girona i l'Ajuntament de Salt. També molt aviat es va veure la necessitat de crear una secretaria professionalitzada que fes un seguiment del treball de les comissions i de pont amb l'Ajuntament. Va ser el passat mes d'octubre quan això es va concretar amb la contractació d'una persona unes hores setmanals.

A les mateixes ponències i en les conclusions de les comissions d'aquell ja llunyà gener del 2000, hi havia unes demandes que s'han anat repetint contínuament i que pràcticament mai no s'han tingut en consideració. Sempre hi ha hagut una indefinició del grau de compromís i de voluntat de lideratge de l'Ajuntament: si es volia que el Fòrum fos simplement una reunió de veïns amb bona voluntat per parlar d'una manera informal sobre temes relacionats amb la convivència o realment podia ser un instrument per facilitar un treball coordinat i en xarxa amb els diferents professionals i veïns interessats a fer front a totes les situacions derivades d'un Salt intercultural i receptor constant de nous ciutadans amb cultures molt diferents i en molts casos situacions personals difícils.

Tot plegat ens ha portat a la situació actual de descontentament de les persones que voluntàriament han estat treballant durant tot aquest temps per tirar endavant el Fòrum. L'assemblea del passat 8 d'octubre va ser decebedora. Una vegada més no es va saber clarificar per part de l'Ajuntament cap de les demandes que s'havien explicat. En una reunió posterior, aquestes mateixes persones que hem estat treballant en les diferents Comissions vàrem decidir reagrupar-nos i seguir treballant, aquesta vegada, però, sense el lideratge de l'Ajuntament i tots junts buscar noves formes organitzatives i de funcionament, que facin possible desenvolupar projectes concrets que ajudin a fer un Salt integrador, solidari i acollidor.

Josep Artigal.

Un quadern de qualificacions d'aquell temps

El passat dia 1 de novembre ens deixava Dolors Xargay i Fedevella, exmestra nacional de Salt.

La Srta. Xargay fou la meua mestra de segon curs d'educació bàsica a l'escola Menendez y Pidal, avui la Farga. Estem parlant de la ja llunyana data del curs escolar 1977-78. Crec recordar, si no em falla la memòria, que fou el darrer any de docència de l'apreciada Srta. Xargay, ja que a l'acabar el curs l'esperava la merescuda jubilació. Mai ens vàrem adreçar a ella pel seu nom de pila, no era costum fer-ho, sempre vaig tractar els meus mestres de Srs. i Srtes, això imposava un respecte envers la seves persones que avui dia malarauradament s'ha perdut. : Srta. Concepció, Srta. Mana, Srta. Xargay, Sr. Calvet, Sr. García, Sr. Delgado, Sr. Mitjà, Srta. Dolors, Srta. Adelina, Srta. Fina, només ja a finals del vuitè curs ens van donar la llibertat de tenir una relació més familiar amb ells i de poder tenir el privilegi de tractar-los de tu a tu i pel seu nom de pila. Allò ens semblava i ens feia tenir, a tots, una sensació estranya. Heu de pensar que fins a sisè de bàsica ens van literalment donar clatellots i altra mena de maltractaments físics a classe. Jo he vist veritables

barbaritats, no les he viscudes (bé, alguna potser sí, però era perquè veritablement me la mereixia). Aquella llibertat era nova, massa maca per ser veritat, però era certa. S'havia acabat aquell període en què els mestres podien donar bufetades i càstigs corporals als alumnes que s'ho mereixien. Ara ens escandalitzem quan llegim al diari o sentim per les notícies algun cas de maltractament escolar per part de professors o el cas d'un mestre que va fer vestir un nen amb faldilla i el va fer passejar pel pati de l'escola perquè no duia l'uniforme reglamentari. La Srta. Xargay no és que donés masses clatellots, però sí que algun càstig psicològic havia fet. Recordo el cas d'un company de classe anomenat Carballada, que un dia va fer campana i la Srta. Xargay a l'endemà el va fer estar tota l'estona de genolls davant la pissarra que tenia una gran campana dibuixada. Fou un càstig moral força divertit pels que ens ho miràvem des de les nostres taules. La Srta. Xargay em va ensenyar moltes coses, a sumar més bé, a restar, conjunts matemàtics, a comptar de dos en dos, de tres en tres, i també, cosa fora del comú en aquells primers anys de democràcia, Llengua Catalana en

Què voldràs ser quan siguis gran?

No tots el jubilats s'ho passen tan bé com els interessa mostrar als qui manen, segurament aquests són una minoria

unes « classes » en horari extraescolar de 5 a 6 de la tarda, que en deien classes de permanència. Encara conservo el llibre de text « Mainada » amb el qual vaig donar els primers passos en la llengua que de sempre havíem parlat i parlem a casa, la nostra. No vull pas dir amb tot això que hagin de retomar els càstigs corporals a l'escola, però sí que voldria que reflexionéssiu si és

que gràcies a aquests clatellots i a tota mena d'objectes volants, com ara boomerangs, vam créixer amb un civisme i una educació que avui dia trobem a faltar moltes vegades i que en molt poques ocasions, per no dir cap, veiem reflectida en la mainada. A la meua generació ens van ensenyar a donar pas a les persones grans tot anant per les voreres, a tractar la gent de vostè i amb tot respecte. Ens van ensenyar « Educació Cívica » Tinc molts de records d'aquella escola, començant per aquell sostre, de l'edifici vell, esquerdat i ple de clivelles amenaçant de caure sobre els nostres caparrons en el moment menys inesperat (un dia va nevar i un tros es va despendre), fins a un rellotge de paret, tort i desballestat, que en els meus últims anys escolars em feia recordança de la vella escola, penjat en una de les parets del despatx del director en el nou edifici del centre. Aquelles classes multitudinàries amb 42 alumnes per classe. El senyor Pepitu, porter, les olors, els passadissos, etc, etc. Em faria ara molta il·lusió donar un tomb, acompanyat de la meua solitud, tranquil·lament, per tots aquells racons de l'escola que ens fèiem nostres, era el nostre món, la nostra casa per un llarg període de temps. Finalment, només em queda donar les gràcies a la Srta. Xargay i a tots els altres tutors per tot allò que em van saber ensenyar i sobretot dir que si ara pogués tornar a ser infant i anés altra volta a l'escola, ells serien els meus mestres, no en voldria cap altre.

Carles Bonet i Corbalan

Els jubilats son heterogenis

Què voldràs ser tu, quan siguis gran? -li pregunta un mestre a l'alumne. Jo? Jubilat!. No és cap acudit, no; és un reflex de veus que se senten i que la mainada capta de seguida. Tu rai que vius del pressupost, et diuen sense malícia, però amb el convenciment que estar jubilats -els que no n'estan-, és la millor edat, en l'espai del temps en què la persona viu millor: no té cap obligació i molt de temps per a passar-s'ho bé. No ho posaré pas en dubte si passar-s'ho bé vol dir donar un cop de mà, voluntàriament, perquè la societat vagi millor.

El cas no és aquest, però, quan hom pensa en la jubilació, en la seva ment se li apilonen les excursions de l'Inserso, les tardes de ball o jugant a la botifarra o al bingo; les trobades de Casals i totes aquelles entreteniments que ajuden a passar el dia. No és que ho trobi malament, però penso que hi podria haver quelcom més, encara que per motius que tots coneixem els que manaven, manen i manaran els interessa tenir els jubilats entretinguts i que no pensin massa. Són vots a toca-toca i cal rendibilitzar-los.

No tots els jubilats s'ho passen tan bé; diria que un percentatge molt petit, però són els que més es veuen i que més ostentació en fan. D'altres també, i més dels que pensem, tenen altres criteris de la vida i esmercen

part del seu temps, sense fer soroll, en tasques socials tan necessàries en aquest món, ajudant els necessitats, acompanyant malats, participant en entitats del poble i també col·laborant en ONGs sense cap ànim de lucre. Són aquells que diuen: què puc fer jo per intentar que la qualitat de vida -tan de moda que està en tots els programes polítics-, no estigui només a l'abast d'una minoria.

Quan es parla dels jubilats en els mitjans de comunicació, més aviat és per posar-los a dalt d'una peana, allò que se'n diu ensabonar i que precisament és el que fa que l'opinió general catalogui els jubilats com uns privilegiats. No he vist mai en cap televisió un jubilat buscant en algun contenidor; en canvi les festes en hotels ballant a cor què vols en els viatges de l'Inserso, no fallen mai. Per això em va sobtar molt agradablement, l'article que David Colomer va publicar a El Punt: l'Autocar de les Vídues. Amb un to festiu i un punt de salt i pebre satíric toca un tema que, exagerant-lo en potència, està a la boca de molts ciutadans. És clar, que com en els vodevils, l'exageració és un bon bàlsam per fer més suportable la vida quotidiana.

Ramon Torramadé.

El projecte cranc

El cranc de riu és una espècie amenaçada en l'actualitat fins a la dècada dels 60 era molt habitual al tram mitjà del riu Ter però una sèrie de circumstàncies han reduït l'espècie només a cinc enclaus. Des de la Societat d'estudis i Recerca de Salt s'ha emprès un projecte de reintroducció del cranc de riu autòcton

Des de la Societat d'Estudis i Recerca de Salt, com una més de les seves actuacions per preservar l'entorn natural, s'ha emprès un projecte de reintroducció del cranc de riu autòcton. Aquesta espècie catalogada com a vulnerable segons la IUCN (Unió Internacional per la Conservació de la Flora i la Fauna), i inclosa dins la llista vermella de la directiva hàbitats, es troba molt amenaçada en tot l'Estat espanyol. Fins a la dècada dels anys 60 era molt habitual i emblemàtica a les terres gironines. Però actualment, i concretament a Catalunya, se'n troben molt poques poblacions aïllades en trams relictuals de diversos cursos hídrics. A la conca

mitjana del riu Ter, àrea on se centra la reintroducció, s'han detectat tan sols 5 poblacions en greu perill, i és per això que es fa palesa la necessitat d'un reforçament d'aquests nuclis d'expansió per la supervivència d'aquesta espècie en el territori. El declivi del cranc de riu fou conseqüència d'una sèrie de factors que actuaren conjuntament, fent entrar les poblacions existents en una situació d'estrès que les va debilitar i les va fer més susceptibles a patir l'afanomicosi, malaltia infecciosa de la qual és portadora el cranc de riu

Els trams tranquils són els predilectes del cranc

americà, introduït massivament i il·legalment en el territori. Els factors que van propiciar el debilitament de les poblacions foren les fortes sequeres, els incendis i la contaminació de les aigües. Actualment encara queden molts rius on és impossible l'arribada del cranc de riu americà, i on aquests factors no hi han fet estralls; i és en aquests punts on se centrarà la reintroducció. El projecte comprèn una primera fase que és l'estudi de la viabilitat del territori per detectar tots aquells cursos aptes per a la reintroducció, i que finalitzarà a l'acabament del 2001. Posteriorment es procedirà a la cria d'individus per

ser alliberats durant el bienni 2003-2004, període en el qual s'iniciarà també el seguiment d'aquestes poblacions alliberades. Paral·lelament a la cria, es portarà a terme una campanya d'educació ambiental per sensibilitzar la ciutadania de la problemàtica d'aquesta espècie i crear una consciència conservacionista de l'entorn natural que cal preservar. Es preveu que en un mínim de 5 anys s'assoleixin poblacions estables del desaparegut cranc de riu autòcton, i que per si mateixes puguin estendre's per tots aquells indrets on sigui favorable la seva evolució.

Elisenda Montserrat SERS

Lloc on es va construir el camp de fútbol de la Coma Cros. Autor desconegut arx. ajunt. Salt fons Josep M^aVila

La unió esportiva Coma Cros

Els nens de la plaça i els de la placeta de Sant Pere.

Quan vaig començar amb els equips d'alevins i infantils, vaig tenir molta sort. feia poc temps que s'havia inaugurat el grup de vivendes de Sant Jaume i molts nens es van incorporar al col·legi La Salle. Vaig observar com jugaven al pati i que n'hi havia alguns que tenien idea sobre el joc de la pilota; el pati del col·legi era de terra i, al mig, els platans que encara avui hi ha davant de l'ajuntament. Feina tenien els nens per driblar el contrari i no ensopegar amb els arbres, però la veritat era que se'n sortien. Poc a poc aquests nens s'anaven integrant al Coma Cros, els altres eren a la plaça de Sant Pere, com s'havia dit sempre, però amb l'intent d'annexió de Girona només n'hem perdut el nom, però ens ha quedat la nostra placeta del Veïnat. Allí també s'ajuntaven una colla de menuts a darera una pilota, **les acàcies servien de porteria i els límits del camp eren un segit de llambordes que més d'una vegada van deixar les seves empremtes en el cos d'algun vailet.** Molts anys més tard, quan l'ajuntament va planificar la reforma de la plaça, vaig col·laborar en part en la decoració, ja que

l'arquitecte va recollir un suggeriment meu sobre la possibilitat de posar dos taulells d'escacs al terra. Per ser les dues primeres partides d'inauguració es va jugar l'obertura catalana, en un taulell em vaig enfrontar amistosament al batlle Sr Salvador Sunyer i en l'altre van jugar el soci més gran i el més jove del club d'escacs de Salt, Narcís Curinas i Jordi Luis Cisterna. Com que era a finals de desembre i feia fred, ens va anar força bé la xocolata desfeta amb què ens va obsequiar la pastisseria Margenat. Bé, qüestions a part, he de dir que eren dos grups amb unes característiques ben diferents, però que futbolísticament es complementaven, tot i això entre ells s'agrupaven per fer partits durant els entrenaments. Amb aquests primers inicis, molts altres nens van venir a jugar al «Comi». Fins i tot el president de l'Sporting m'assabentava quan algun dels seus jugadors venia a viure a Salt (va ser una època de gran creixement demogràfic a la nostra vila), perquè l'incorporéssim als diferents equips, fent-me una descripció del seu joc, que si un extrem ràpid, amb bon toc de pilota i cada un amb unes característiques especials; la veritat

és que l'amic Angel Pageo era un verdader entusiasta del futbol de formació.

D'aquesta manera, observant jugadors en els diferents punts de Salt, amb un treball continuat i l'ajut de diverses persones, el Coma Cros va poder refer-se i donar continuïtat al futbol base com es diu avui dia, qüestió que els antics responsables

dels equips inferiors no van entendre, l'induir a jugadors que s'havien format al Coma Cros a marxar amb ells al Girona F.C.

El Pou

A gairebé quatre metres de la banda del carrer Enric Granados i uns altres quatre metres de l'àrea de la porteria més propera al carrer Major, hi havia un clot que mai s'emplenava, com que estava tapat pel gram, moltes vegades en jugades de certa dificultat, quan aquests menuts jugadors hi perdien la pilota, donaven la culpa al pou. Tal era la seva insistència que hi vaig prestar més atenció i, verdaderament, quan plovia molt es feia una bassa en aquella zona i semblava com si l'aigua marxés per un forat. Un dia vaig observar una foto d'arxiu de la fàbrica, que més o menys a on deien els nens que hi havia el pou coincidia amb un paller. Consultant amb alguns amics que feien de pagès, em van dir que quan es fa un paller, el pal es clava ben al fons. Possiblement aquest pal deuria estar sobre una deu, motiu pel qual el camp de la «Comi» tenia un drenatge natural abans que ho instal·lessin al Camp Nou. Per evitar més problemes, un dia amb pic i pala vam començar a treure la terra del pou, el vam emplenar de pedra riuenca, terra i sorra, i la veritat és que quasi vam solucionar el problema, però sempre em va semblar que el pou mai s'havia tapat del tot.

Jaume Garcia Navarra

Jugadors dels clubs de Salt i Avinyonet avans de començar

Club petanca Salt

Els passats dies 21 i 28 d'octubre va tenir lloc la 1a trobada de germanor entre el Club Petanca Avinyonet i el Club Petanca Salt. El dia 21 es va jugar a les pistes d' Avinyonet, el sistema de joc va ser una meelè per sorteig entre els jugadors dels dos clubs amb caps de sèrie. Al migdia es va fer un dinar entre tots els assistents i a la tarda es va reprendre la competició. Els guanyadors van ser l'equip format per Manel Ros i Natia González, en segon lloc Gregori Anton i Antonia Curt, els tercers classificats foren Angel Sebastià i Isabel Rodríguez i en quart lloc la dupleta de Joan Aneiros i Fina Espinosa. La Presidenta del club, Sra. Encarna Campos, va fer entrega dels diversos obsequis que tenia preparats per aquesta trobada. El dia 28 la competició va tenir lloc a les pistes del Club Petanca Salt amb el mateix sistema de joc que a

l'anada, però amb un sorteig nou. Al migdia vàrem fer un dinar tots plegats a les pistes del club, on es va brindar perquè aquesta trobada fos el començament d'una relació encara més estreta entre els dos clubs participants. A la tarda es jugaren les finals on el primer lloc va ser per la dupleta de Rafael Bodoque i Montse Cabrellez, en segon lloc es classificaren Josep Boó i Encarna Campos, els tercers classificats Andreu Coutonier i Lluís Pérez, i quarts la dupleta d'Adrià Ayats i Fina Espinosa. La junta de la Petanca va fer entrega dels regals per a l'ocasió, tot desitjant repetir aviat l'experiència.

Els guanyadors del mes d'octubre de la lliga dels dissabtes a la tarda van ser: primer classificat Quim Bruges, 2n Xevi Bohigas i 3r Pepita Cobos.

L' amic Tono Duran, ajudat per

alguns altres jugador, continua amb la tasca

d'ensenyar a jugar a petanca a una colla de joves que cada setmana vénen al club a practicar.

També ha començat la lliga d'hivern dels diumenges al matí amb el sistema de

puntuació individual i sorteig cada diumenge entre els inscrits. Es pagan 200 ptes. cada diumenge, que són per anar a sopar tots plegats al final de l'hivern a un restaurant de les rodalies, i on també es farà entrega dels premis als guanyadors.

També ho aprofito per desitjar a tots els jugadors, socis, amics i col·laboradors de la petanca un molt Bon Nadal i un fantàstic any 2002.

Josep Boó
BONES FESTES A TOTS

paulí
GESTORIA - API

Agència de la propietat immobiliària
Administració de finques
Gestoria Administrativa

API
num. 218

Av. Jaume I, 44 baixos - 17001 GIRONA
Tels. 972 20 88 54 - 972 20 13 35 - Fax 972 21 46 08
Passeig Països Catalans, 147 - 17190 SALT
Tel. 972 24 44 92

SERRALLERIA

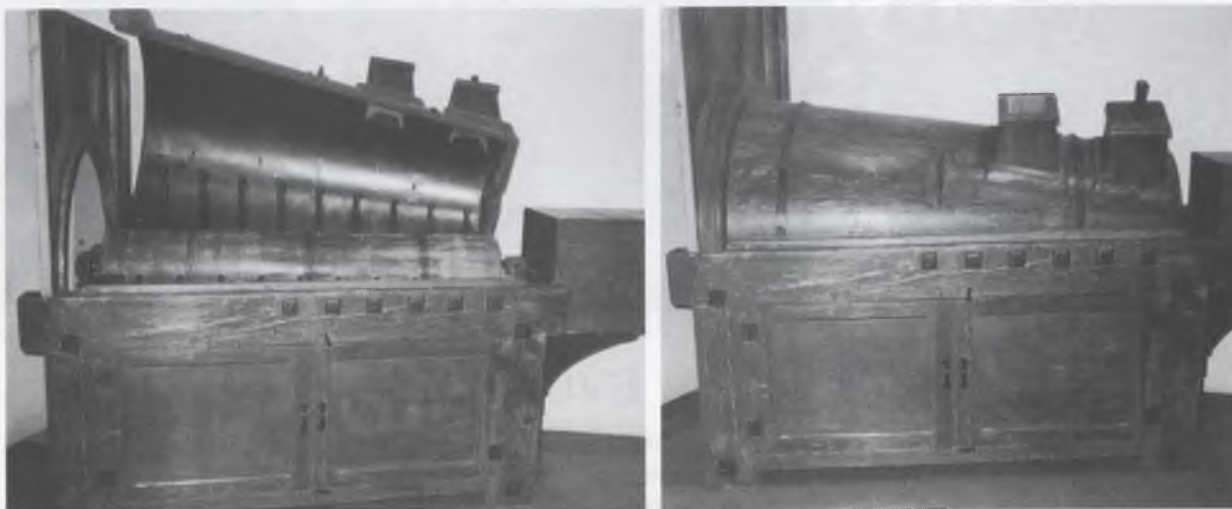
V Lluís Valentí, S.L.

Ferro i Alumini

c/ Lluís Moreno, 11 - 17190 SALT - Tel. 972 23 75 00

Una màquina d'estufar la llana

El Museu de l'Aigua de Salt ha ingressat una antiga màquina d'estufar llana cedida per la família Noell-Serramitjana de la Cellera contruïda per un taller de Barcelona l'any 1962.

Màquina d'estufar (o trencar) la llana. Foto: R.T.

Enguany el Museu de l'Aigua de Salt ha ingressat un objecte de gran valor patrimonial que es pot veure exposat a la sala d'exposició permanent dedicada al tèxtil. Es tracta d'una màquina d'«estufar» la llana, propietat de la família Noell-Serramitjana, que varen lliurar la màquina durant el mes de juliol d'aquest any i que després de les corresponents feines de neteja i restauració s'ha instal·lat en el Museu de manera definitiva.

La família Noell-Serramitjana són naturals del poble de la Cellera de Ter i s'instal·laren a Salt a principis de la dècada dels anys seixanta per exercir el seu ofici de matalassers. Una de les primeres inversions que varen portar a terme a l'any 1962, va ser precisament l'encàrrec de fer construir en un taller mecànic de Barcelona (Mecánicas Duch, taller situat al bell mig de la ciutat de Barcelona, entre la Ronda de Sant Pere i la Rambla). El pare del senyor Lluís Noell havia pogut observar les virtuts

d'aquest artefacte quan a principis dels anys 20 treballava a can Serrat, una de les matalasseries més importants de Girona, per la qual cosa estem en condicions de dir que l'origen d'aquesta màquina es remunta com a mínim a principis del segle XX.

La particularitat més important d'aquest enginy mecànic rau en el fet que substituïa els bastons que tradicionalment feien servir els matalassers per esmicolar la llana dels matalassos, deixant la llana molt més tova i realitzant aquesta feina en un espai de temps molt més curt. La durada d'aquesta feina a través del sistema tradicional dels bastons era aproximadament de mitja hora a tres quarts d' hora, en canvi a través de la màquina la durada es simplificava en un quart d' hora, evitant al matalasser la feina feixuga del «patim i patam» dels bastons.

La màquina d'estufar la llana (ells en deien el «balon») va suposar una

despesa que aleshores era una petita fortuna (50.000 pessetes=301,20 euros) per una família menestral que començava l'aventura quotidiana d'haver de començar un negoci en un lloc nou, però que el «boom» urbanístic dels anys 60 garantia un horitzó atapeït de matalassos per fer i per desfer. Així doncs, segurament algun dels escassos matalassos de llana que encara acaronen les esquenes dels saltencs, segurament havien estat estovats per aquest artefacte que obria la llana de tal manera que semblava una esponja, on jeien els somnis dels saltencs.

Andreu Bover

Circulin, circulin...

Baixa llançat per la pista i s'estavella contra els pals que senyalitzen la ruta. No és al campionat d'esquí mundial que se celebra a Innsbruck. No. El fet passa al carrer Major de Salt; un cotxe baixa llampant pel carrer venint del pont de l'autopista i s'estavella contra les estaques de ferro colat col·locades a la vorera perquè els vehicles no hi aparquin a sobre. No us penseu! Són buides per dins, però d'un gruix de més de mig cm., doncs sí, una de migpartida que va a rebotir contra la façana de la casa fent-li una bon nyanyo, una altra estaca per terra i la tercera mig tombada. No va tenir sort, d'altres llençades amb el bòlid en les mateixes condicions arriben sense

fins al semàfor -en cas que estigui en vermell- de la cruïlla del Marquès de Camps sense que els passi res. No tots els automobilistes són tan imprudents, ni molt menys, però sí que cal parar-los els peus -vull dir les rodes- als infractors; si arriba a passar un vianant per la vorera l'envia a l'altre barri, és clar que l'assegurança -si la tenia- ja es farà càrrec de la indemnització que calgui.

Amb força d'encert, l'Ajuntament ha començat a posar uns petits obstacles en alguns carrers on creu que s'ha de moderar la velocitat; dic petits perquè per a algú són petits. No sé si alguns conductors són corredors de ral·lis i precisament aquests

obstacles els serveixen com a camp d'entrenament. Carrer de Sant Antoni cap a la una del mig dia: sento un soroll eixordador darrera meu, em passen pel costat una moto i sis metres darrera, a tocar podríem dir, per la velocitat en què anaven, 70, 80?; s'acosten a l'obstacle (no sé quin nom té aquest bony o com se l'anomena), ja n'havien passat un altre i que no afluixen. Cop de fre, xerriquant les rodes, salten l'obstacle i a fuita perdent-se de vista al revolt del col·legi Pompeu Fabra.

Els municipals!, on són els municipals, deia un home a un altre que contemplaven l'escena. Jo penso que no és problema de municipals, sinó d'un càstig exemplar n'encampen un encara que tots sabem que les sancions les imposa Trànsit i els municipals s'han de limitar a posar la denúncia per l'article que han infringit. Això, si és que la paguen, la multa, perquè sense algun espavilat que diu que amb recursos i més recursos s'eviten aquestes sancions. Potser un any o cinc anys sense carnet els faria rumiar una mica, però, és clar, la llei és la llei, però segurament que multiplicant els obstacles al carrer i si cal més bonyeguts, seria una solució per evitar aquestes infraccions És difícil encertar-la.

Camina Mira i Observa

auto sport

VEHICLES TOT TERRENY

TOTES LES MARQUES 4X4

SERVEI: SPORT GARAGE

Passeig Marquès de Camps, 1-3 - Tel. 972 23 78 83 - 17190 SALT

L'avi de l'Anna

L'estimat «iaio», si m'ho permets, com l'Anna t'anomena. Quantes llàgrimes s'hauran hagut de desprendre dels teus ulls en els moments d'acariciar la teva neta portadora incomprensiblement d'aquest virus assassí anomenat Virus

d'Immunodeficiència Humana (Sida), avui dia plaga incontrolada de la humanitat. Ella ho sap, tot i que encara no entén què és. Vol continuar vivint. Vol viure la vida, compartint els seus jocs amb altres nens i nenes de la seva edat. Vol riure. No vol sentir-se menyspreada. La seva innocència encara desconeix la maldat i les injustícies de les persones, d'aquest món tan desequilibrat. Jo també sóc avi, i tindria molta pena dintre del meu cor si em trobés com tu en aquestes circumstàncies tan penoses, que per desgràcia has de suportar i viure-les minut a minut cada dia de la teva vida. Ets molt valent i també molt lluitador. Potser cada dia que passa més enfortit i esperançador al contemplar la mirada tan noble i significativa d'aquesta teva néta, i que quan et parla et diu senzillament:

«iaio, no estiguis trist». Amic meu, es lluita cada vegada més contra aquest virus infeccios que any rera any s'emporta moltes vides humanes sense respectar les seves edats. Noves investigacions biomèdiques, nous medicaments i proves obren un camí esperançador per poder eradicar aquesta malaltia mortal. Aquest any és el desè aniversari de la Marató TV3, amb la finalitat de poder recollir fondos per ajudar els investigadors a trobar les solucions per acabar d'una vegada i per sempre aquesta malaltia. Fem en aquest escrit una crida a la solidaritat i al suport a aquesta campanya. Demanem comprensió, suport i estimació per a tots els pacients i familiars que es troben en el mateix cas de l'Anna. Finalitzo aquest escrit, dirigit especialment a l'avi de l'Anna, per damanar-li tot el seu esforç, tant físic com moral, envers la seva estimada néta Anna. Ella et necessita més que mai. Parla-li d'un futur més sensible a les seves inquietuds i lliures de malson, perquè els seus ulls reflecteixin la brillantor d'una esperança no massa allunyada.
Ferràn Márquez i Morgade

Galvanitzats-Prelacats-Zenc-Titani-Inox-Coure

ARGILA
CANALS, TUBS
ACCESSORIS
METÀL·LICS PLUVIALS
ARGILA CONSTRUCCIÓ DE CANALS, S.L.

Tarragona, 12 - Tel. 972 24 49 00 - 17181 AIGUAVIVA
Mestre Moner, 14 - Tel. 972 26 99 61 - 17800 OLOT

Bon Art
Revista d'Art

SUBSCRIPCIÓ ANUAL
(12 números)
24 Euros

c/ Albí, 19 - 17003 GIRONA
Tel. 972 21 84 38 - Fax 972 22 73 75
c/ Remences, 2 - 17005 GIRONA
Tel. 972 42 62 95 - Fax 972 22 87 57

L'escudella de Nadal

L'escudella de Nadal és el plat típic d'aquesta diada que se sol menjar a moltes cases de Catalunya.

Ha de ser una escudella i una carn d'olla excepcionals. Hi ha d'haver els «quatre evangelistes», tal com deia la meua àvia, que era de l'Empordà: el porc, el xai, la gallina i la vedella, amén de les verdures i els llegums de consuetud. Per pastes del caldo, els galets grossos, i la pilota d'aquesta diada ha de portar pinyons.

Ingredients per a 6 o 8 persones: 8 litres d'aigua, 1 os gros del genoll de la vedella, 2 talls de vedella amb os o sense, mitja gallina o pollastre gros de pagès amb els menuts (coll, potes i pedrer), 1 os de l'espina de porc, mig peu, morro i orella (tot salat), 1 braó de xai, un tall de vena de coll i el pit, una botifarra negra, 1 botifarra blanca, 1 porro gros, 2 pastanagues, 2 naps, una ceba, 2 fulles d'api, 1 col petita, 7 patates, 100 grams de cigrons remullats, 100 grams de mongetes remullades i la sal (els llegums es poden comprar cuits i es poden afegir a l'olla més tard). Per a la pilota: les clares i els rovells de 2 ous, 150 grams de carn picada de porc, sal, pebre, all, julivert, un pols de canyella, pinyons i farina.

ELABORACIÓ: es posa l'olla amb aigua freda al foc amb tots els ingredients, llevat de l'api, els cigrons, la col, les patates i la pilota.

Quan l'olla arrenca el bull s'hi tiren els cigrons i es va escumant el brou per tal de treure'n les impureses. Ha de bullir unes 3 hores. Si s'evapora molt, cal afegir-hi aigua bullent.

Va bé fer el caldo el dia abans de Nadal, així, si queda molt greixós, l'endemà una vegada fred es desgreixa fàcilment.

L'endemà, doncs, ja desgreixat, es torna a posar al foc i quan bull s'hi tira la botifarra negra i la blanca, l'api i la pilota.

PILOTA: es barregen les carns picades, les salpabres, hi posem un pols de canyella, els pinyons, l'all i el julivert picats. Ho lliguem tot amb dos ous enters i la molleda de pa engrunada. En fem una pilota allargada i l'enfarinem.

Una vegada tot això incorporat a l'olla que ja bull, la deixarem bullir mitja hora, després hi afegirem les patates i la col. Al cap de mitja hora més ja podem colar el caldo per fer l'escudella. Es fa amb els galets, bullint a foc suau. Hi estan una estona per coure's.

OBSERVACIONS: s'ha d'anar alerta amb la sal, perquè com que hi posem ossos salats i bull molt, l'escudella pot quedar forta. És millor tastar-la abans de posar-hi les patates i posar-hi la sal aleshores. També caldrà anar-hi afegint aigua bullent abans d'abocar-hi la pilota a fi de recuperar l'evaporada.

Ja tenim l'escudella i la carn d'olla fetes. Per servir la carn d'olla posarem la carn en una plata, la pilota i les botifarres en una altra i les verdures i llegums en una tercera i ja estarà tot a punt.

Carme Bover

SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE

MOBRA, S.L.

Canals per a la construcció i lampisteria.
Doblat de xapes i talls.

TALLER: Camí antic de Salt a Vilablareix
Tel. 972 23 53 17
17190 SALT

NO ES LESIONI L'ESQUENA
OBRINT I TANCANT LA SEVA PORTA O PERSIANA

MANYERIA EN GENERAL - PORTES D'ACER

Enrotllables - Ballestes - Plegables - Corredisses
Basculants (amb comandament electrònic a distància)

M. Riera, S.L.

Tallers: Camí de Vilablareix-Montfullà - Tel. 972 44 03 07 - 972 44 02 76 - BESCANÓ
Correspondència: Apart. Correus, 100 - 17190 SALT (Girona)

Informació Municipal

Homenatge a una Avia de Salt que fa 100 anys

Mercè Pujol i Costa ha fet avui 100 anys i ha estat obsequiada amb una festa pel personal i els altres malalts del Parc Hospitalari Martí i Julià de Salt. Mercè Pujol va néixer el 8 de novembre de 1901 a Sant Jordi Desvalls, però fa temps que està ingressada al Parc Hospitalari de Salt.

Dia sense alcohol als instituts de Salt

El passat dijous 15 de novembre es va celebrar el dia sense alcohol. Coincidint amb aquesta data l'Estació Jove de Salt va realitzar un seguit d'activitats a diferents centres de secundària de la vila (IES Vallvera, Salvador Espriu i Pompeu Fabra). Després de respondre a una enquesta es va convidar a tots els alumnes a un suc gentilisa de Cofrugí-Fruits. En total van participar més de 600 alumnes.

Per tal d'aprofundir més en el tema de l'alcohol i les drogues es fan una sèrie de xerrades en els centres esmentats que han estat organitzades des del punt de salut de la mateixa Estació Jove.

Els alumnes del curs de pintura fan cartells per al Saltiró

Els participants en el Curs Ocupacional de Pintura i Decoració que s'ha fet a Salt han elaborat cartells per al Saltiró el parc de Nadal que aquest any oferirà activitats lúdiques, esportives i formatives per a nens i nenes de 4 a 12 anys. Els participants en aquest curs de reinserció laboral han fet també treballs de pintura i decoració interior del Casal Naturalista de Salt. han pintat les reixes de l'Escola Silvestre Santaló, el gimnàs del CEIP La Farga i l'aula de psicomotricitat de l'Escola del Veinat.

Aquest curs ocupacional s'ha fet entre juny i novembre de 2001 i ha estat a càrrec de l'empresa IRES

Lista de naixements, defuncions i casaments a Salt

Naixements

Brenda Chicano Espinosa (15 d'octubre)
Darlene Coll Aliu (17 d'octubre)
Ingrid Trabuchelli Fernández (21 d'octubre)
Mireia Fernández Benítez (21 d'octubre)
Sara Hlal (26 d'octubre)
Nassira Jarrari (27 d'octubre)
Cristian Fernández García (27 d'octubre)
Alba Póstigo López (30 d'octubre)
Miriam Bonet Campo (31 d'octubre)
Antonio Repiso Jiménez (2 de novembre)
Nora Ruiz Guerra (2 de novembre)
Safiata Balde (4 de novembre)
Melanie Quílez Salgado (5 de novembre)
Maruan Ouchan (12 de novembre)
Asia Ouchan (12 de novembre)

Defuncions

Rosa Serrat Pascual (17 d'octubre)
Martín Picola Pairó (25 d'octubre)
Pedro Fraixino Giménez (28 d'octubre)
Pedro Costa Caritg (6 de novembre)
Narciso Ollé Olivé (6 de novembre)
Josefa Pons Vidal (9 de novembre)
Maria Viudez Vázquez (12 de novembre)
Miguel Moy Bagudà (14 de novembre)
Magdalena Marcé Culom (16 de novembre)

Matrimonis

Marc Marquès Castañer i Irene Aymerich Martínez (19 d'octubre)
Pedro Sala Ferrés i Susana Guzmán Abad (1 de novembre)
Francesc Ferrés Bosch i Paula Juncà Vicens (4 de novembre)

OPEL

Gudayol Auto-Taller, S.A.

Exposició i Venda: c/ Major, 156
Telèfon: 972 24 20 43 - 630912481
E-mail: gudayol@grn.es
Horari: de dilluns a dissabte de 10 a 1 i de 5 a 8

Servei Oficial: c/ Mercè Rodoreda, 13
Telèfons 972 24 37 49
Grua 24 hores 907 20 62 30
Horari: de dilluns a divendres de 9 a 1 i de 3 a 8
Dissabte al matí obert de 10 a 1

GRAN PROMOCIÓ
Grans Ofertes en venda de Cotxes i Serveis
Vine a la nostra exposició i veuràs els
avantatges de comprar un Opel a Salt

70
Aniversari
1928-1998

També ens podeu trobar a Internet: <http://www.grn.es/gudayol>

Poti-poti

Converses d'ascensor

Dos homes pugen a l'ascensor; al desè; jo també. Un mira el sostre i l'altre no mira, ni el temps és motiu de conversa; a mig camí se sent un tuf desagradable. Escolteu: que heu deixat anar una veïxina? I vós? Jo no; i doncs, home, per què ho pregunteu!

El savi distret

A ciutat se celebra un congrés internacional amb grans eminències de tot el món. A l'hora de l'apat, a l'hotel de més renom els preparen un menú adient a l'esdeveniment, servit pels millors cambrers. Quan serveixen el segon plat, un congressista es mira fixament el cambrer: jo a vós us conec, us he vist una altra vegada. Potser sí, he estat servint en els millors hotels d'Europa; potser a Ginebra a l'hotel tal? Nooo, no. Potser a Roma, a l'hotel tal? No, tampoc. Potser a París, a l'hotel tal? No... ara ho recordo! vós sou el que m'ha servit els entrants.

De rics i de rucs

Els negocis li rutllen i es fa construir un xalet a la costa a peu de roques amb una esplèndida vista al mar. Un dia convida una colla d'amics per mostrar-los la seva casassa; després de la rebuda i el cóctel corresponent, els convida a fer una excursió per mar per esperar el dinar. El temps no està massa serè, però cal omplir les hores. Lloga la barca d'un pescador perquè els porti a fer un vol. Pel camí s'expliquen les seves aventures (distraccions, en diuen ells). Que si a l'Àfrica a caçar lleons, que si el ral-li de Montecarlo, que si el Masserati esportiu i el Jaguar descapotable, tots s'ho passaven molt bé i el pescador mirant el cel carregat de dubtes. I què, li diuen al pescador: que heu voltat gaire món? Jo i la meva barca no hem pas sortit d'aquests rodals. No heu estat a Barcelona? Doncs, us heu perdut mitja vida. No heu anat mai a esquiar? Doncs, us heu perdut mitja vida. Diu l'altre: no heu anat mai a 200 amb un cotxe esportiu? Us heu perdut mitja vida. El mar es comença a esvalotar i una gran onada tomba la barca. Glup! Glup! Glup! No sabeu nedar? Ho sento heu perdut la vida entera. Atxiis!

L'acudit foll *Bugarac*

Problema d'escacs nº7 (Valoració 6 punts)

Posició de les peces:

Blanques: Tf1, Rg, pb2, pf2, pg2, ph2, Ag3, pb4, pc5, Cd6, Df7

Negres: Dc2, Te2, pb5, pc6, pg6, ph6, Ce7, Ag7, Rh7

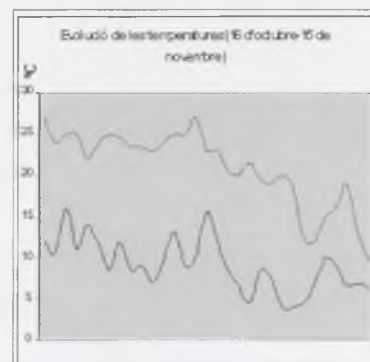
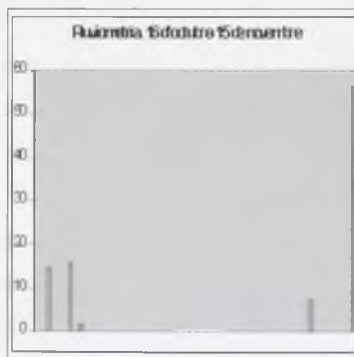
Juguen les blanques i fan mat en quatre jugades

Sol.lució al problema num.6: Totes les jugades son obligades, en cap moment val coronar peó ja que no té temps de fer jugada d'atac. Blanques: Ag8. Negres: Obligada Txg8(Dh7 mat), jugada clau de B/Rf7. N/Txg6(Dxg8mat)B/pxg6.N/poden jugar qualsevol paça (pd1=D), B/pg7+N/Rh7. B/pg8=mat.

El temps

Temperatures i pluja de Salt del 15 d'Octubre al 15 de Novembre

En el període comprès entre el 15 d'Octubre i el 15 de Novembre a Salt es va assolir una temperatura màxima de 27° el dia 16 d'octubre i una mínima de 4° els dies 7 i 8 de novembre, segons les dades recollides per l'Estació Meteorològica del Museu de l'Aigua. En el mateix període va ploure 5 dies el 17, 19, 20 d'octubre i l'11 i 15 de Novembre. La precipitació fou de 95,6l i la precipitació màxima en un dia va ser 56,5 litres el dia 15 de Novembre.

Residencial Maçana

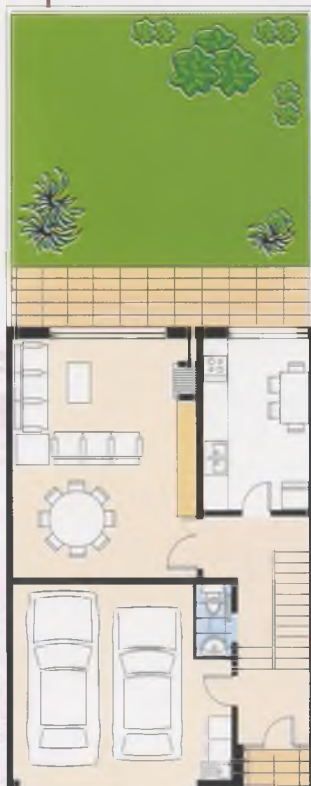
Cases amb jardí

El gran SALT de la teva vida!

- Gran sala-estar
- Garatge a planta baixa
- Cuina equipada
- Acabats de qualitat
- Estudi i 4 dormitoris
- Preinstal·lació fibra òptica
- 2 banys i lavabo

Planta Baixa

Casa MITGERA

Sup. construïda: 242,39 m²

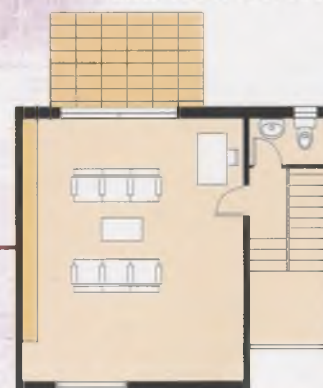

Promoció: ■
C. Dr. Ferran / c. Prat de la Riba
Altres promocions ■
de Residencial Maçana

Planta Primera

Planta Sota Coberta

INFORMACIÓ I VENDA:

EUGESA
CONSTRUCTORA • IMMOBILIÀRIA

Carrer Major, 182 - SALT

☎ 972 235 561

PROMOU:

Residencial
Maçana
SOCIETAT LIMITADA

III PROCAM
Grup Immobiliari CAIXA CATALUNYA